

Værmelding for verdensrommet

Arve Aksnes, Universitetet i Bergen

22. April 2009

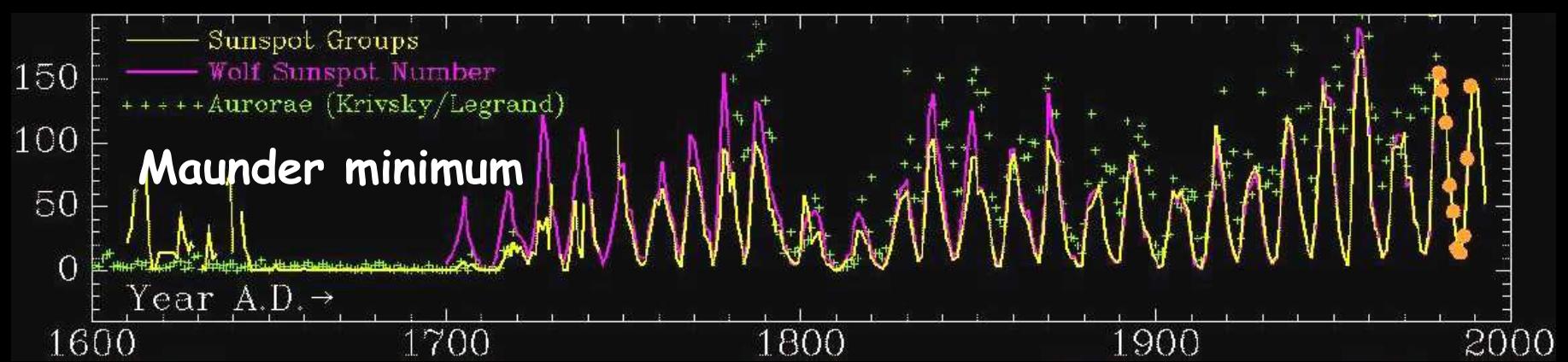
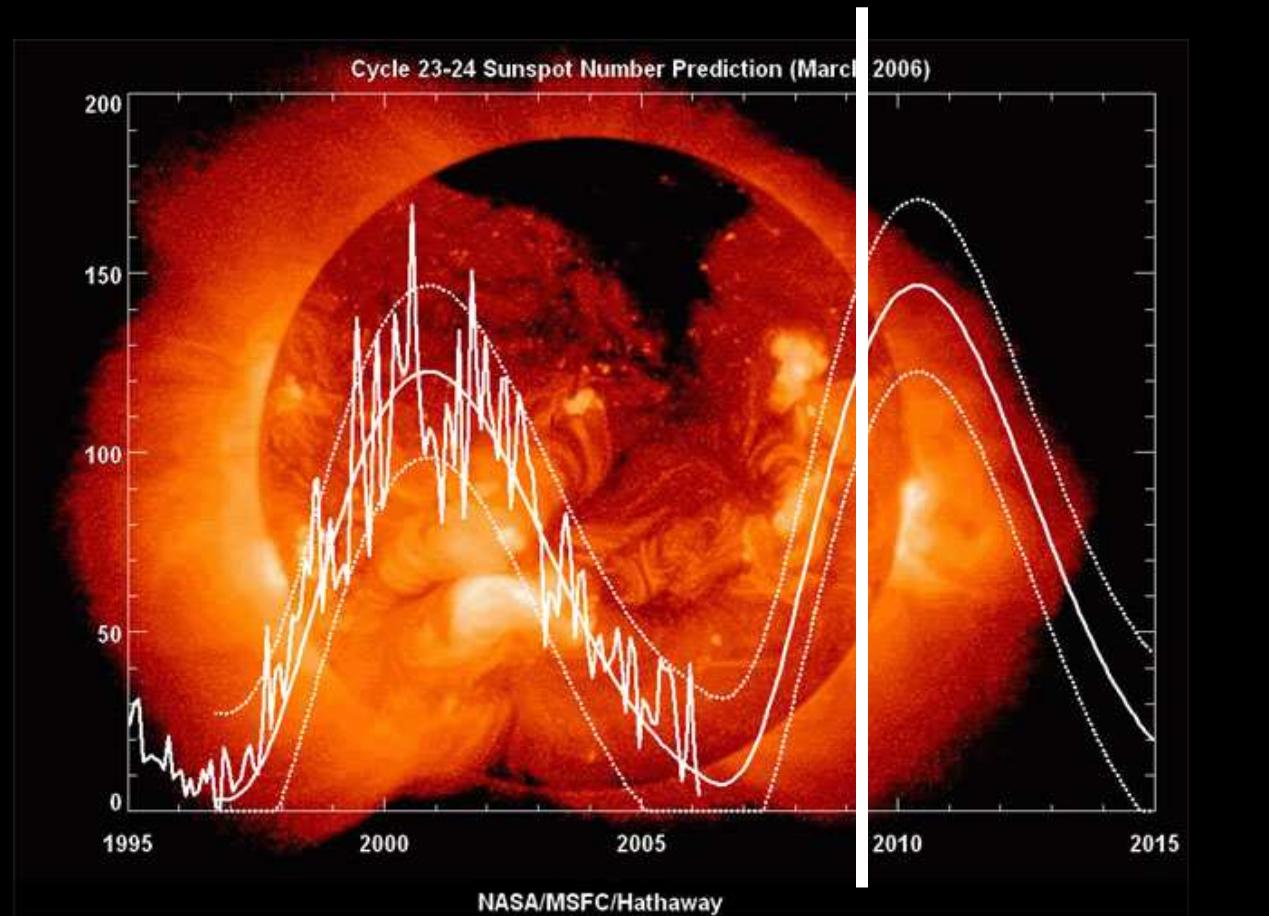

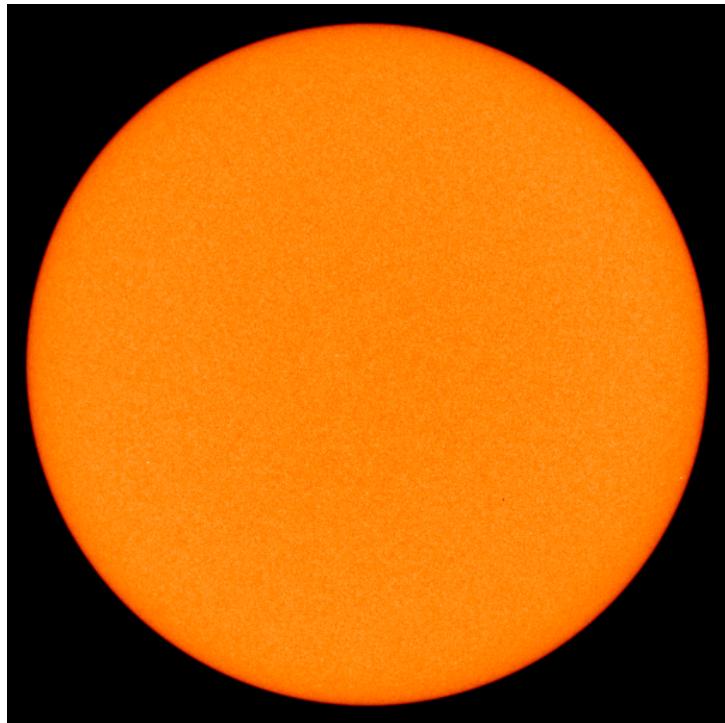
2001/03/29 09:36 UT

11-årig solsyklus (solflekker)

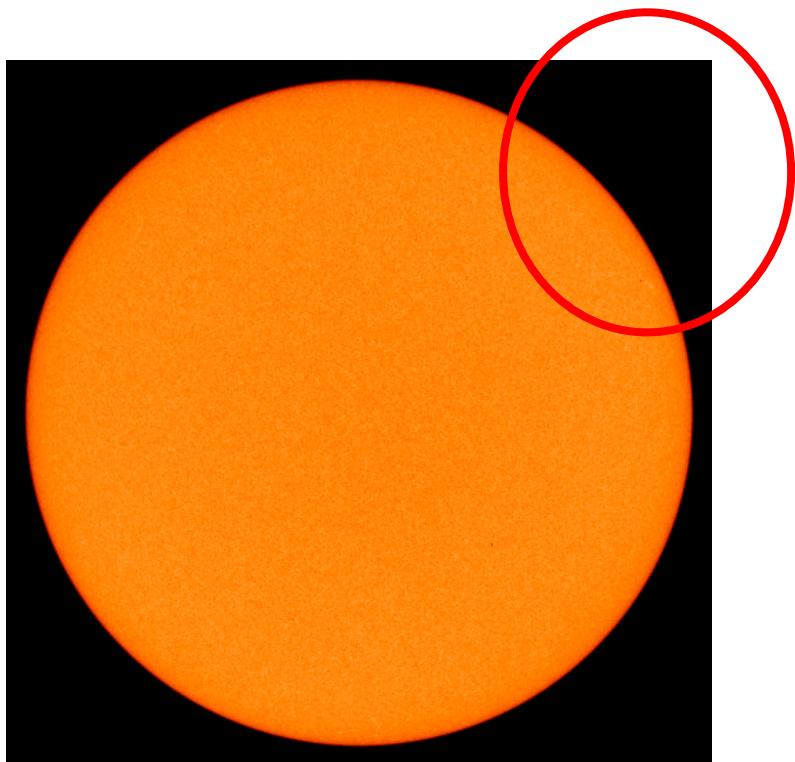
Neste
maksimum:
ca. 2010

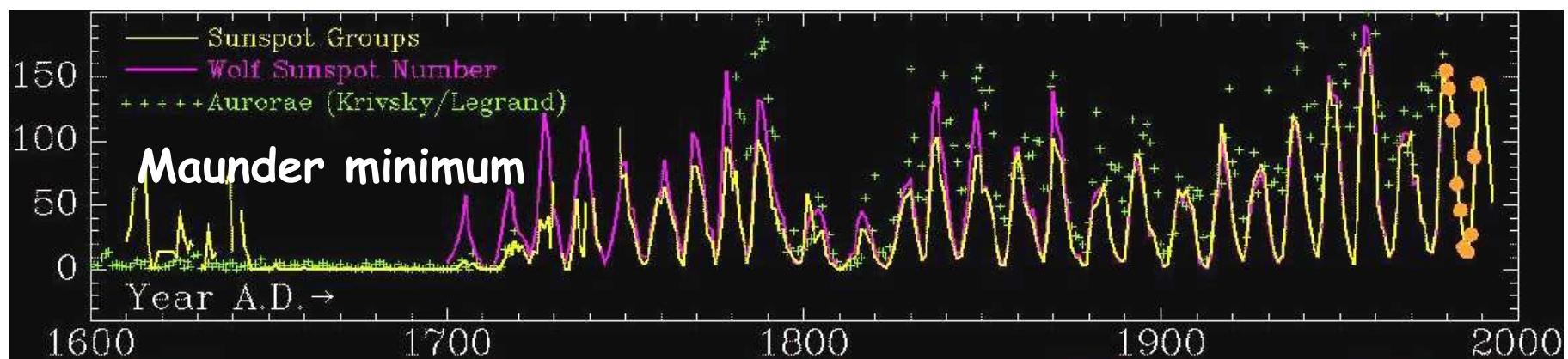
<http://spaceweather.com/>

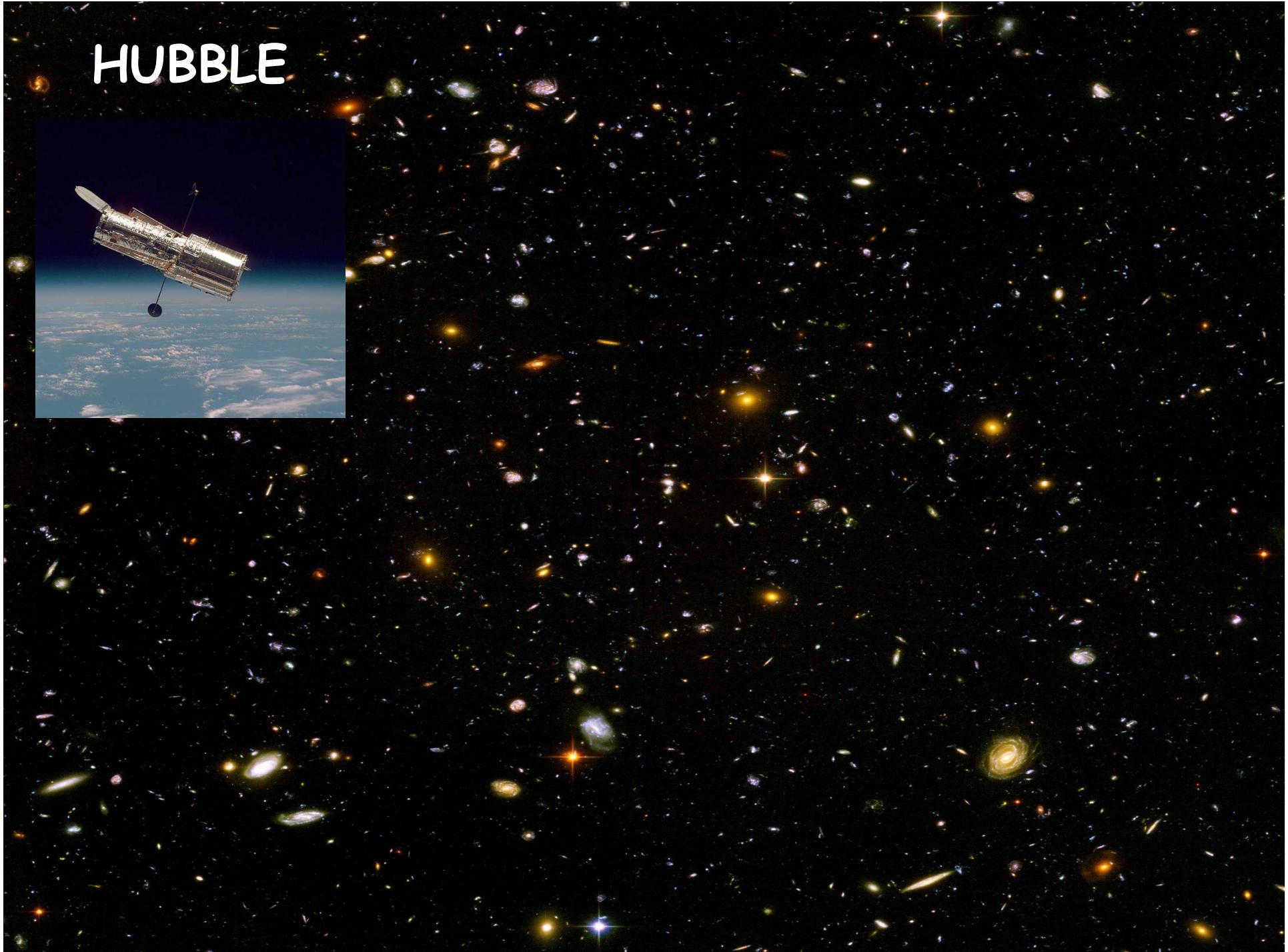
The Sun is blank - no sunspots

Ny solflekk i går, men omtrent
vekke etter 24 timer...

HUBBLE

Galakser fra det store verdensrom
Tadpole

Galakser fra det store verdensrom
Messier 81

Galakser fra det store verdensrom
Whirlpool og NGC 5195

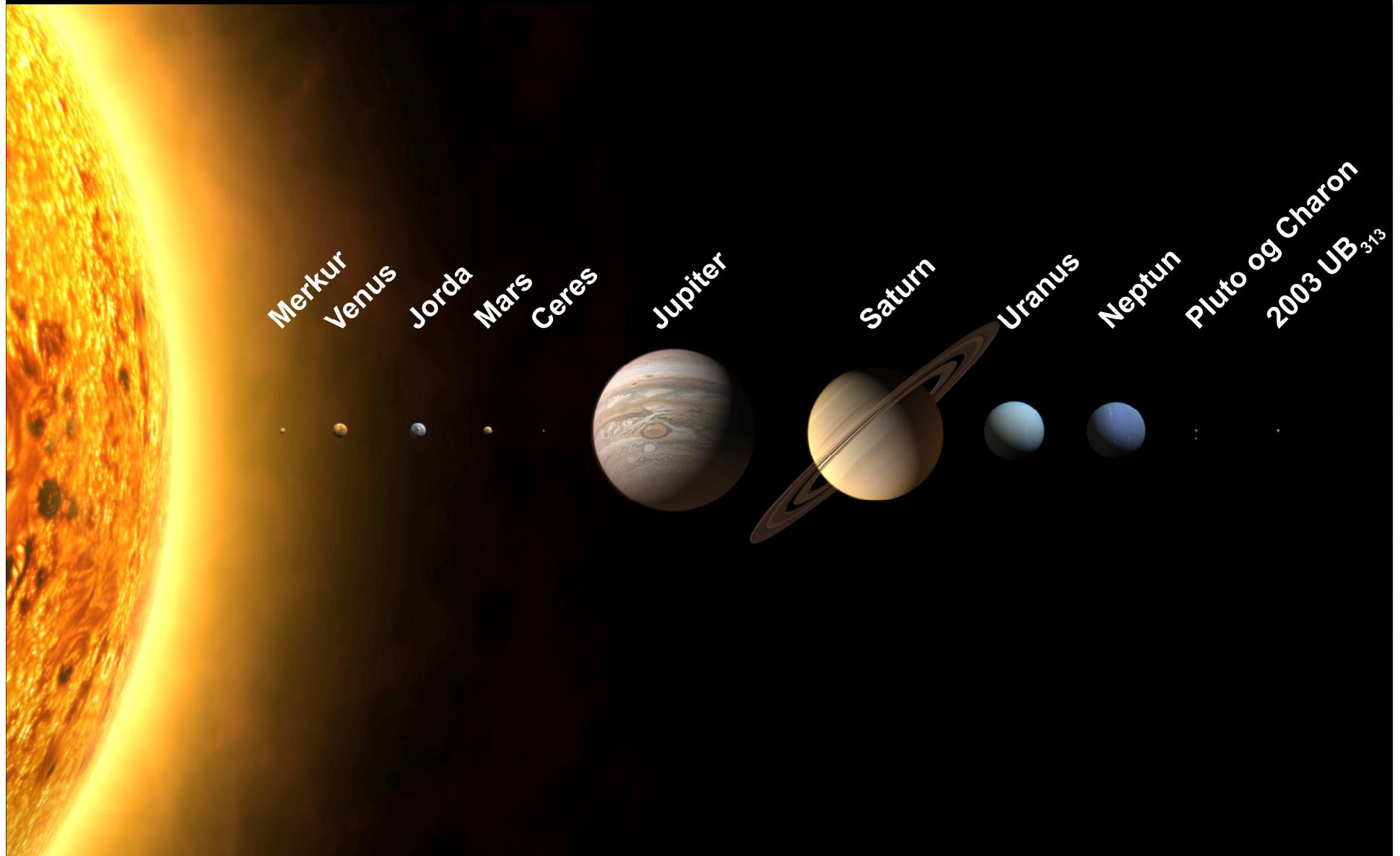

Vår egen galakse **Melkeveien**

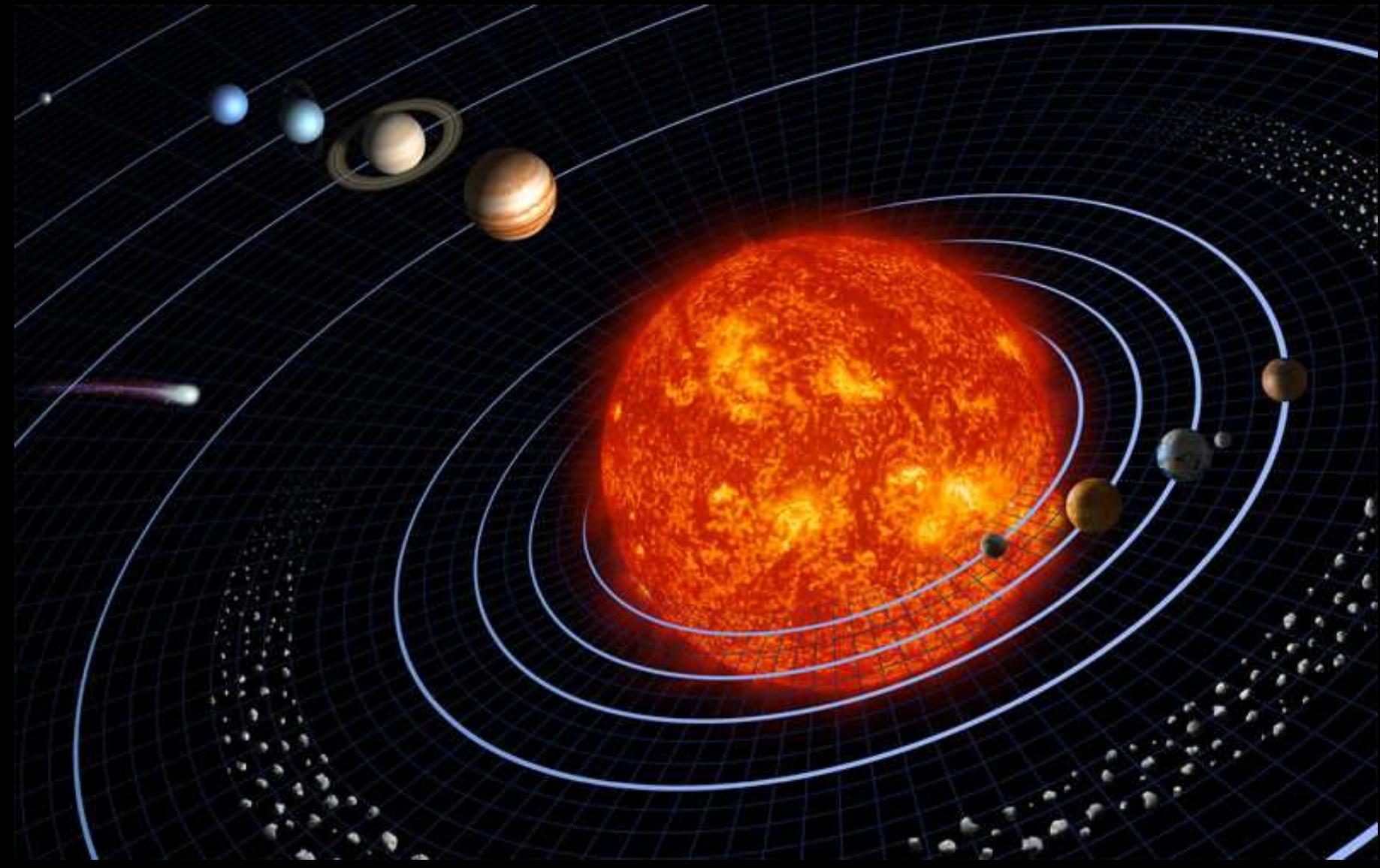

© Mark A. Garlick
space-art.co.uk

Solsystemet består av 8 planeter og 3 dvergplaneter

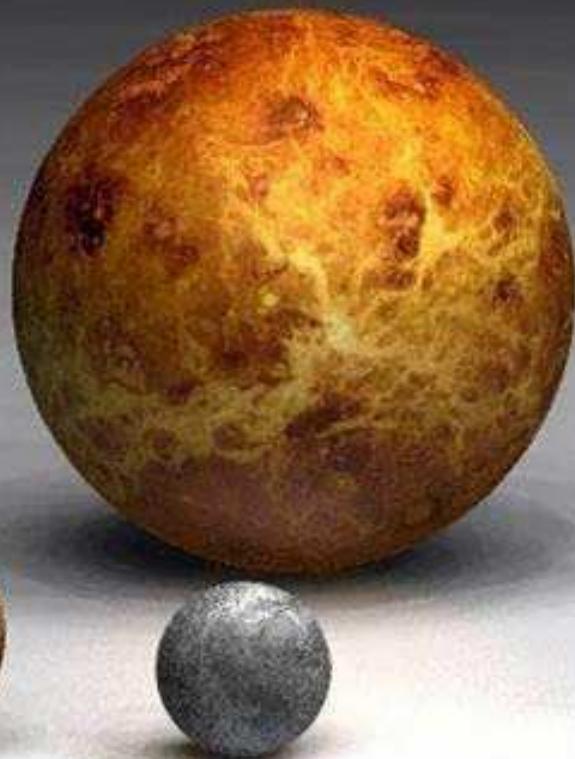

Planetene går i bane rundt Solen

Jorden

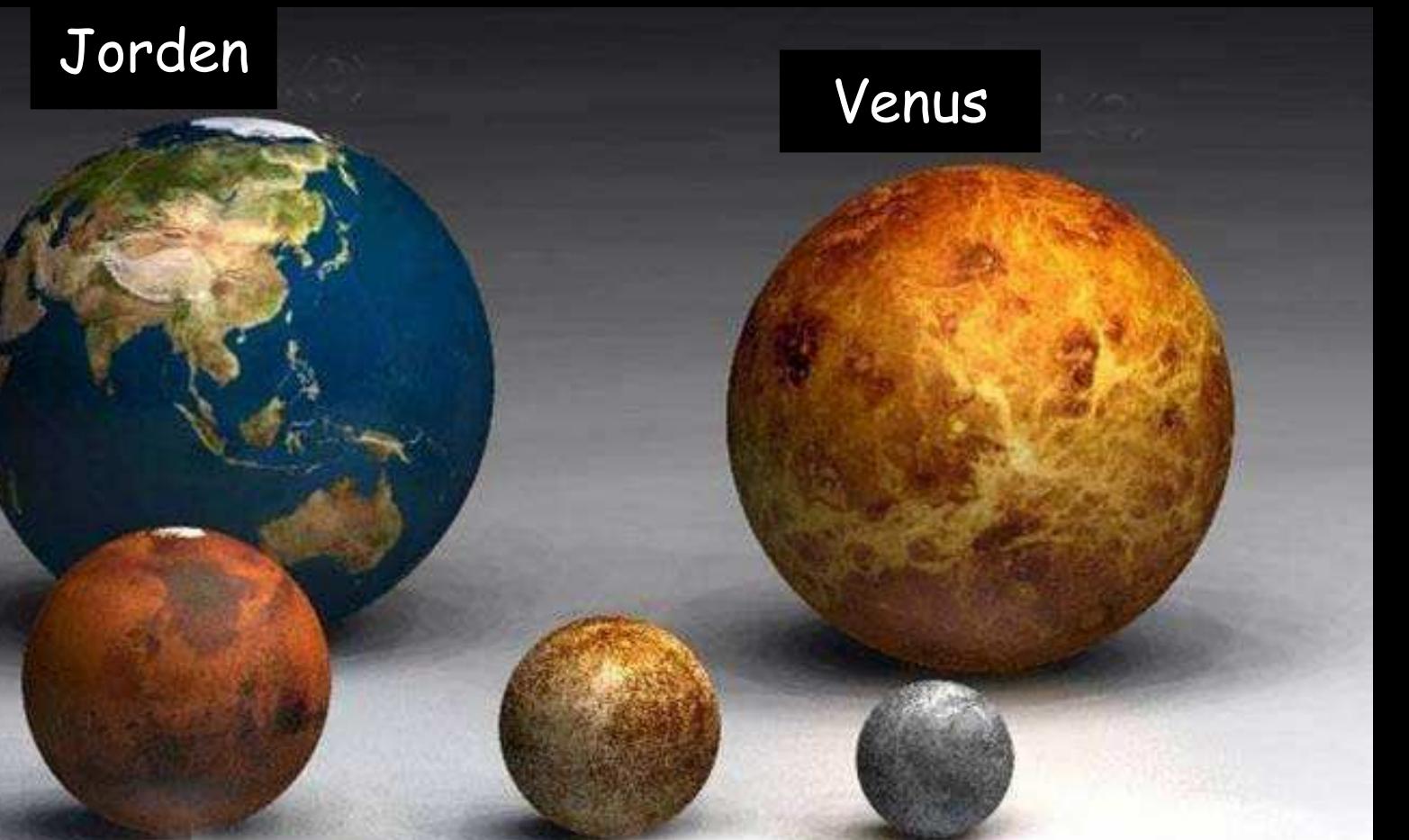
Venus

Mars

Merkur

Pluto

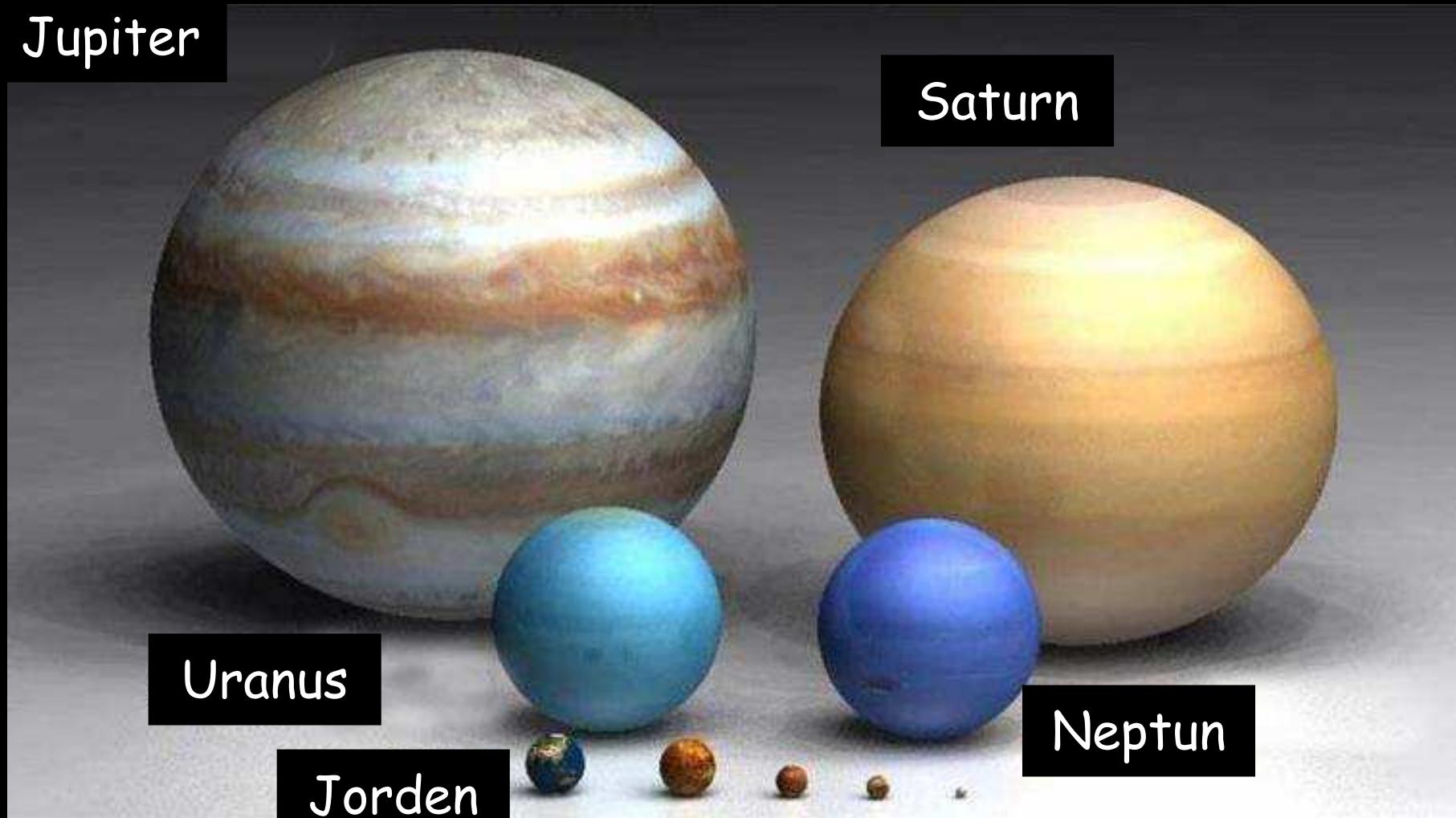
Jupiter

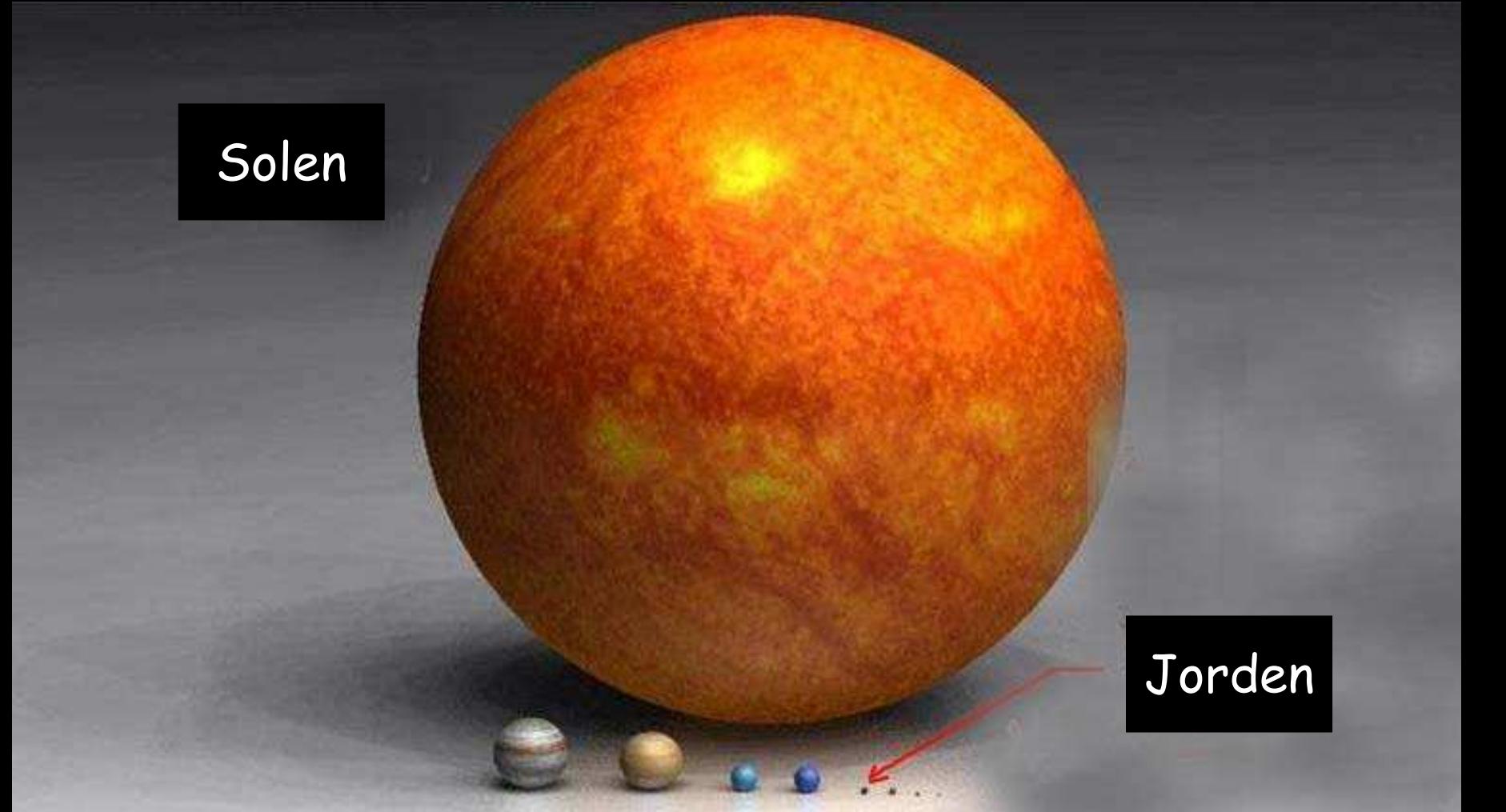
Saturn

Uranus

Neptun

Jorden

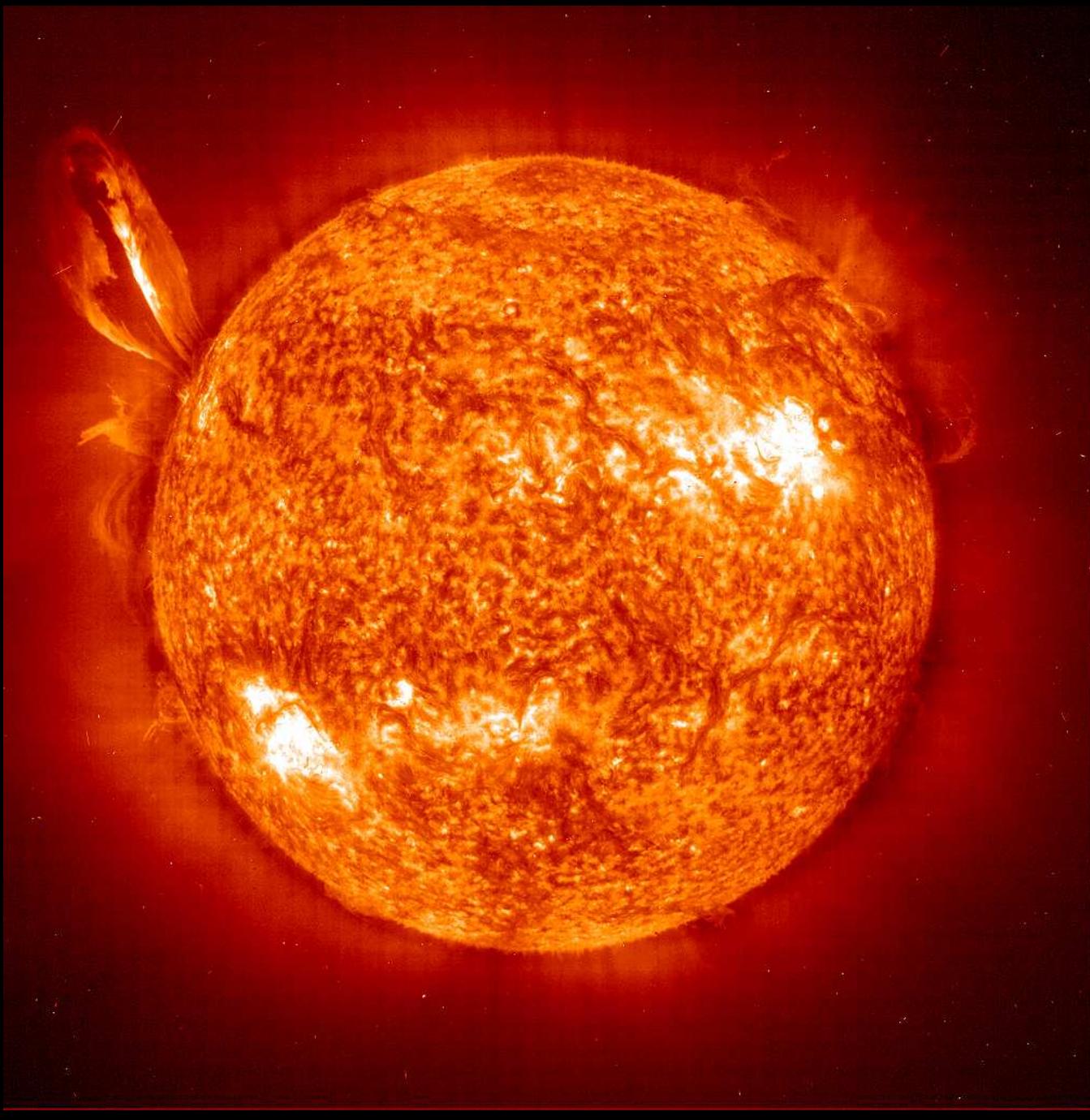
Jorden

Solen

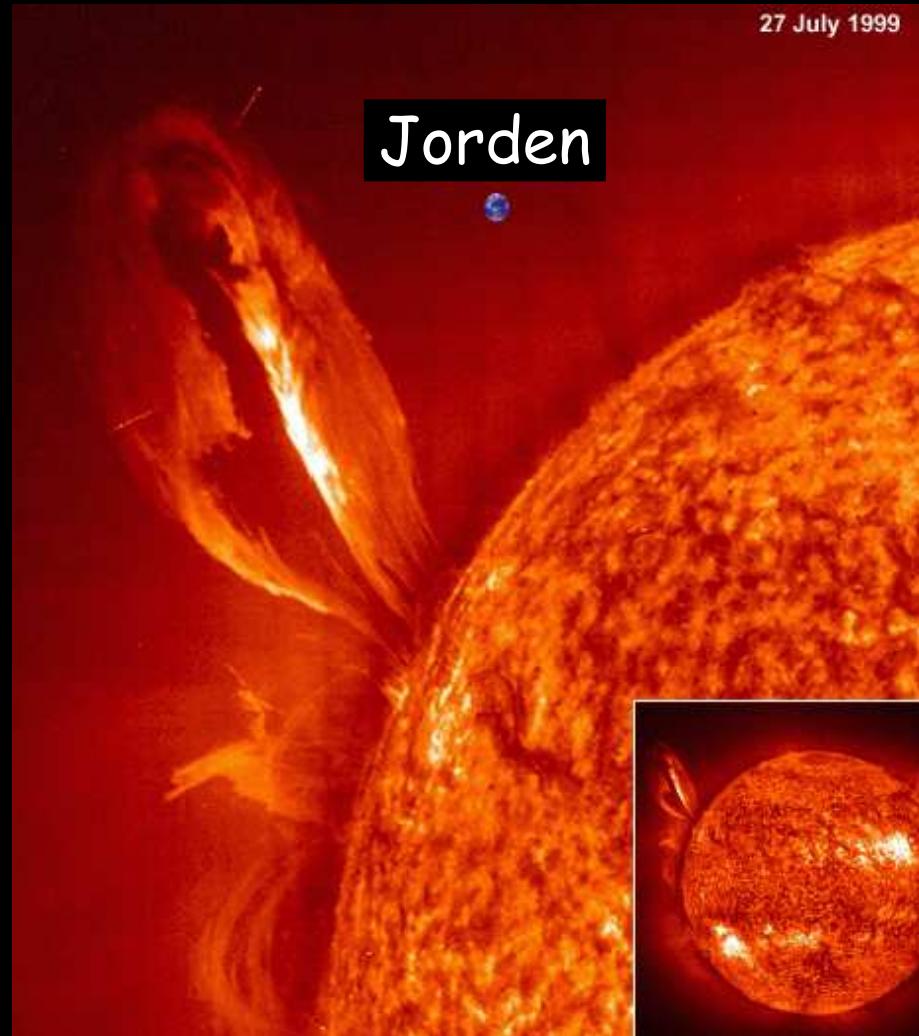

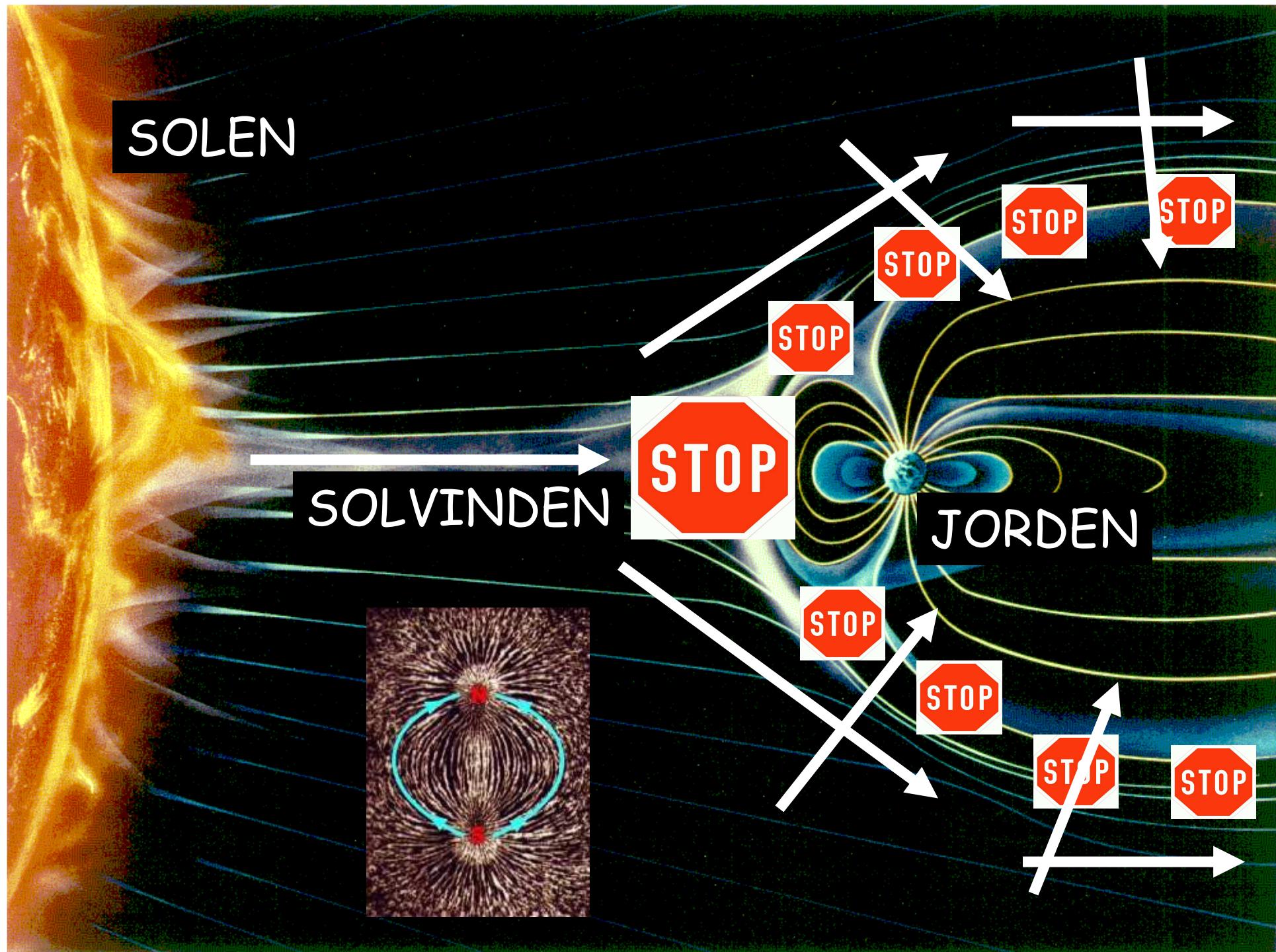
Fra Solen sendes det hele tiden ut:

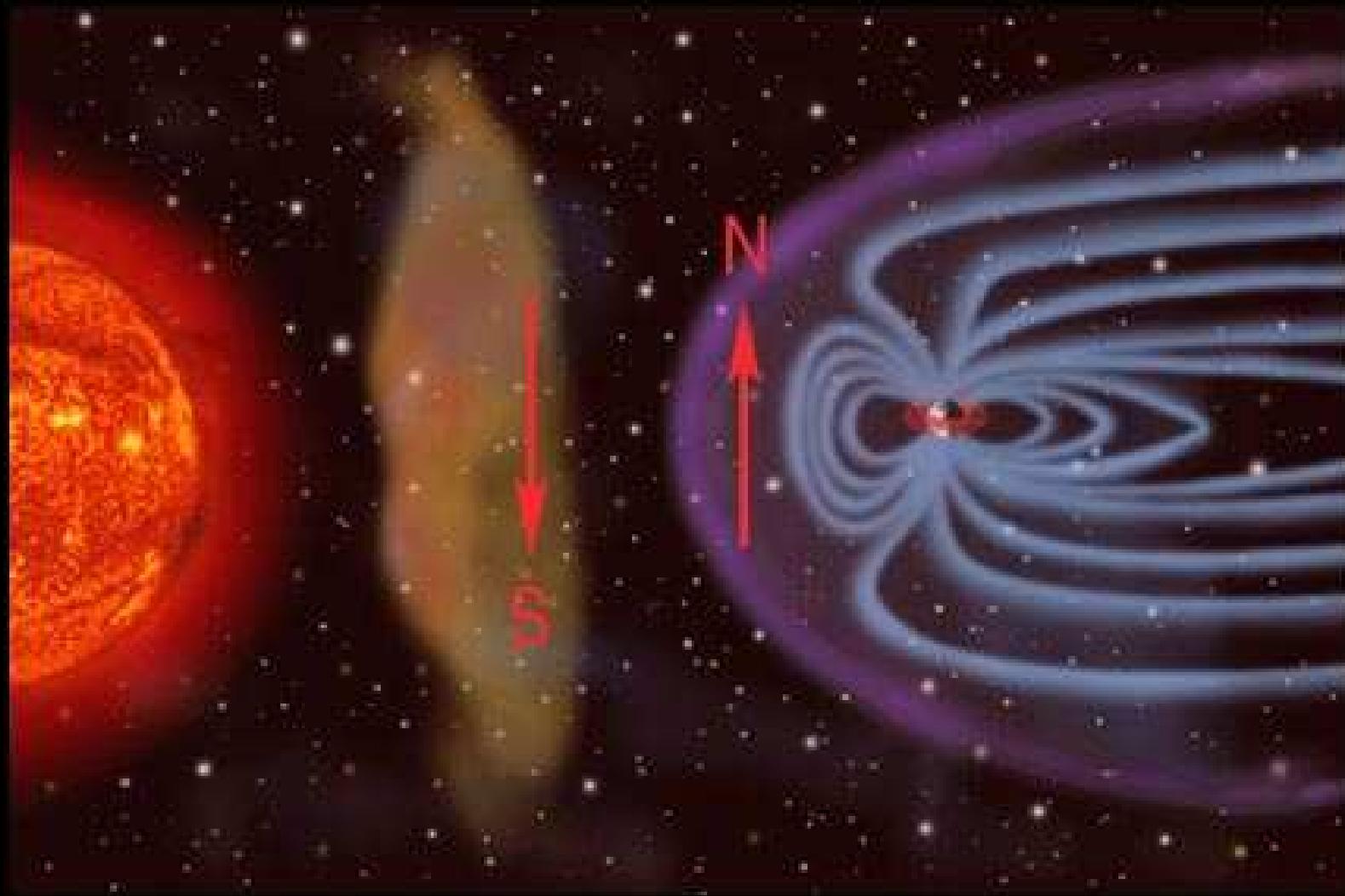
1. Lys
2. Solvind

Utbrudd på sola

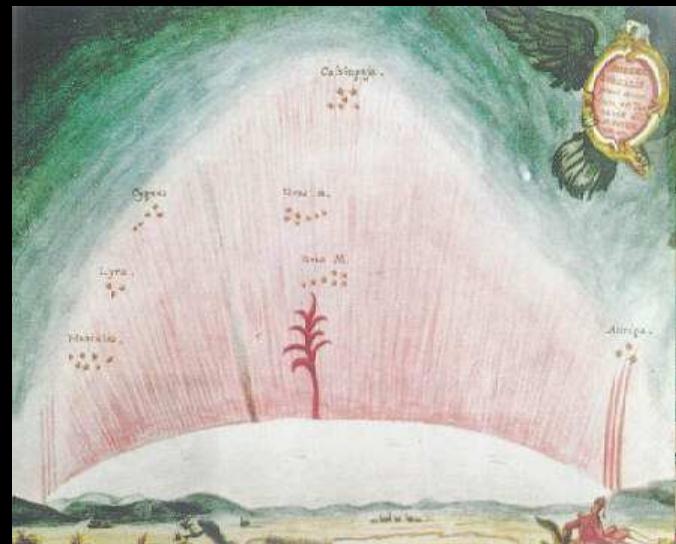
2001 SJRichard

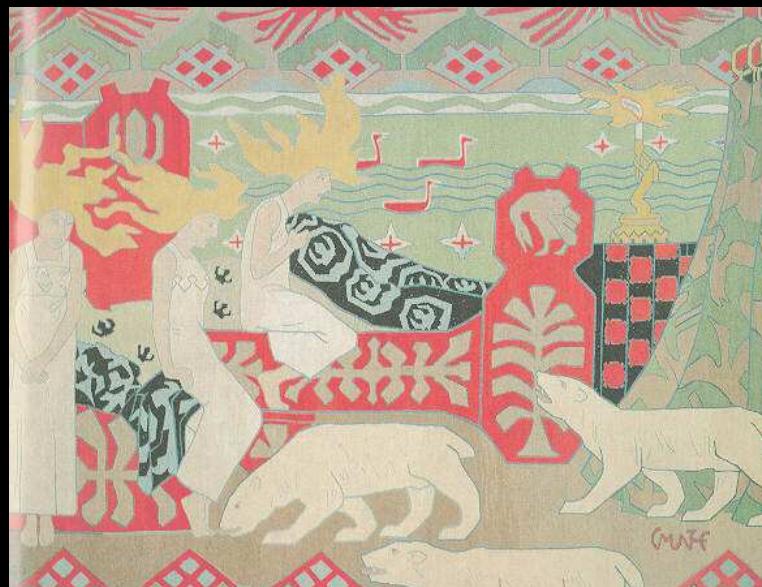
Toni Silvennoinen, Finland.

Wolf Drechel, Tyskland, 1591

Johan Fierer, Ungarn, 1778

Gerhard Munthe, Norge, 1892

Vitenskap på en pengeseddel

- Nordlyset sett nedenfra opp mot Polarstjernen
- Store Bjørn og Lille Bjørn
- Snøkrystall - kald årstid
- Terrella-eksperiment

"Usynlig" komet

- Dagnordlyset over Svalbard
- Birkelandstrømmer

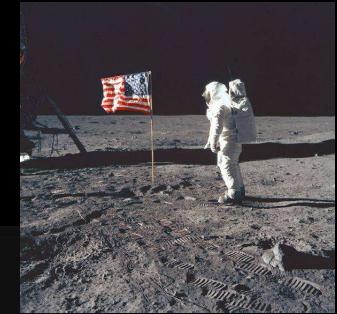
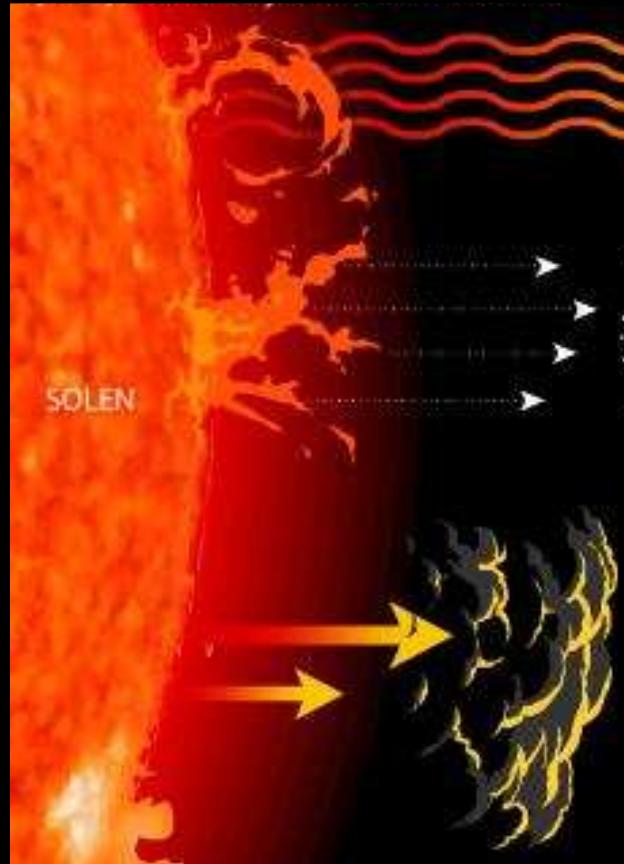
- Solstormane lite å frykte

Eksplosjonane på sola den siste tida har vore historisk kraftige.

Satellittar og radiokommunikasjon er slått ut. Men påverkar eksplosjonane oss menneske utover dette? Lite, meiner romforskar.

Solen angriper!

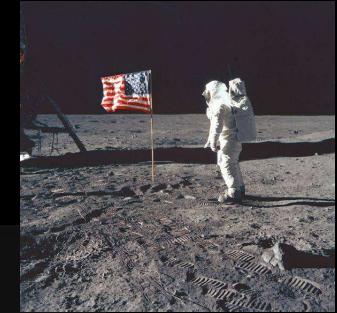
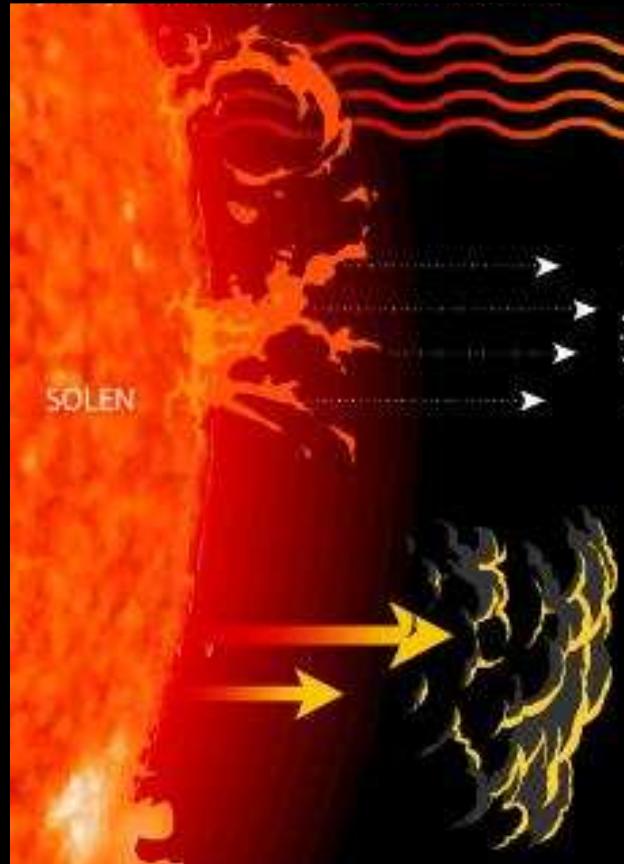
29. Oktober 2003

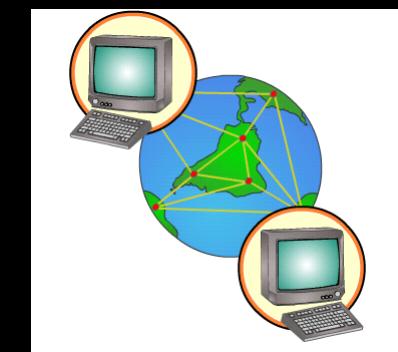

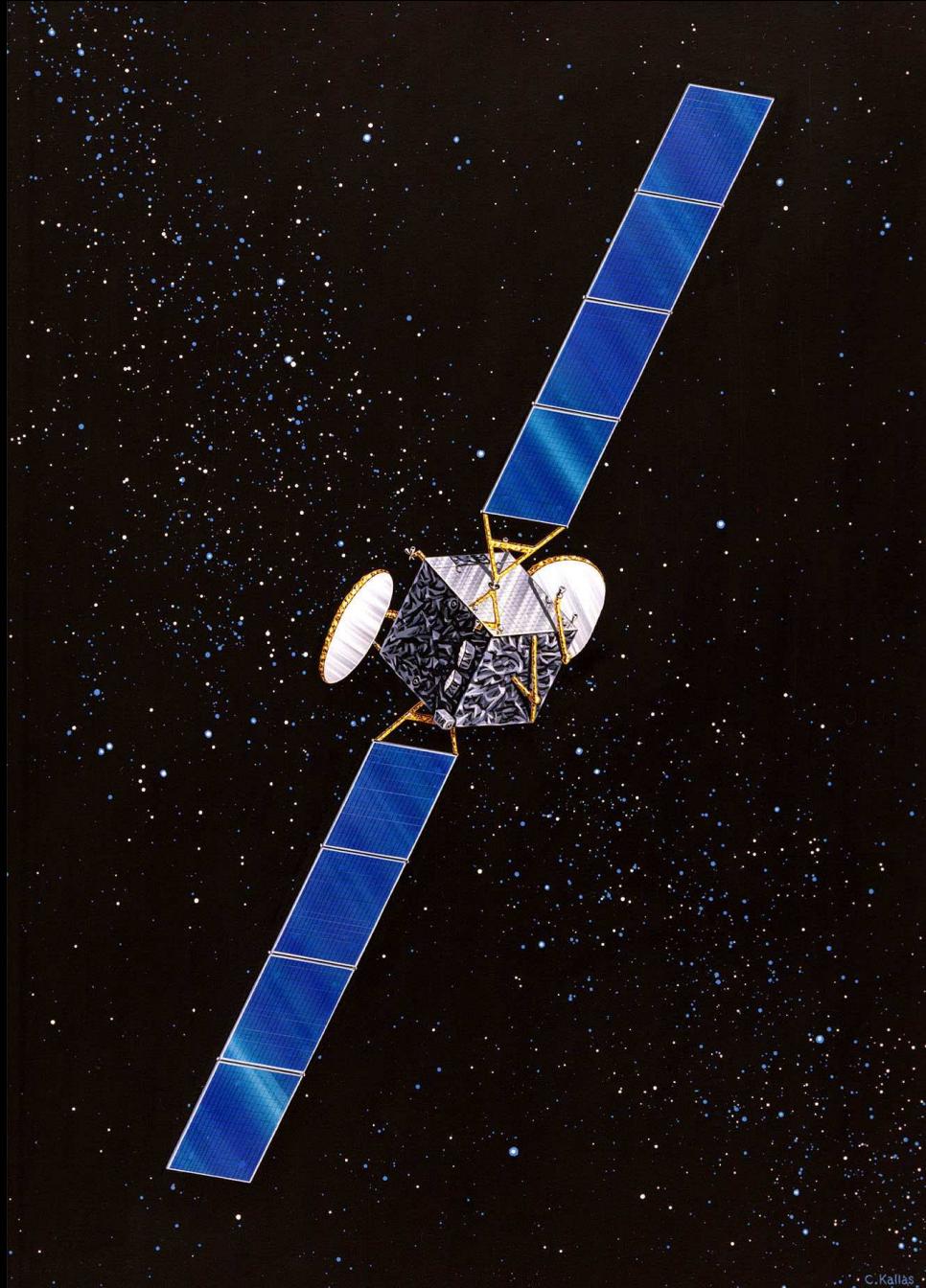
- Gravide bør ikke fly

Det kan være lurt å ikke fly langt mens sola er så aktiv som nå, mener solforsker Brekke.

Solen angriper!

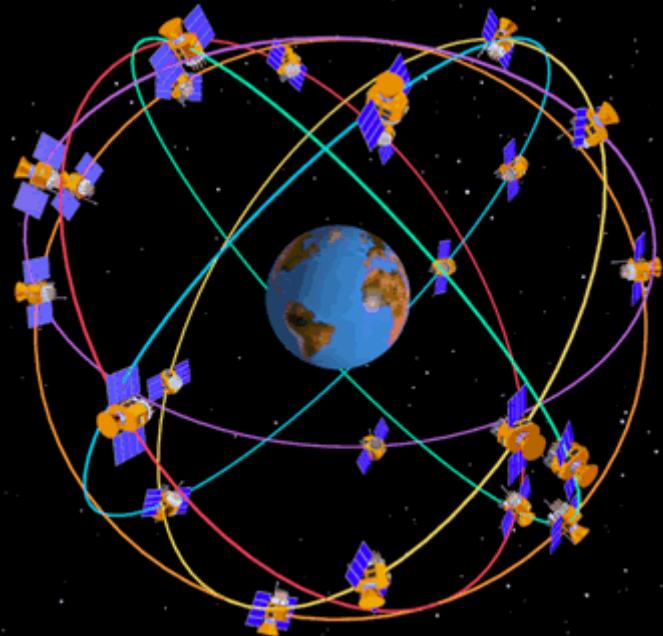

Galaxy IV ble slått ut
av en solstorm den
19. mai 1998

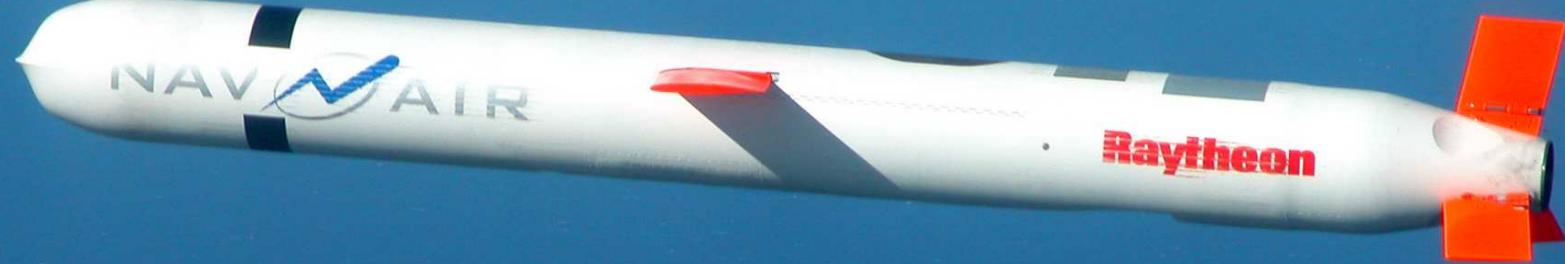
Kostnad:
1.7 milliarder kr

Totale kostnader:
Ca. 25-30 milliarder kr

GPS (Globalt Posisjon System) - satellitene

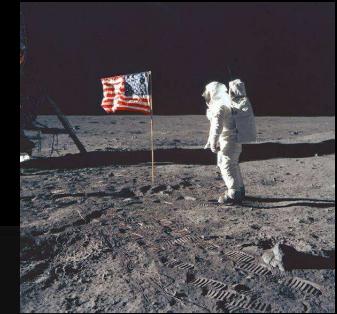
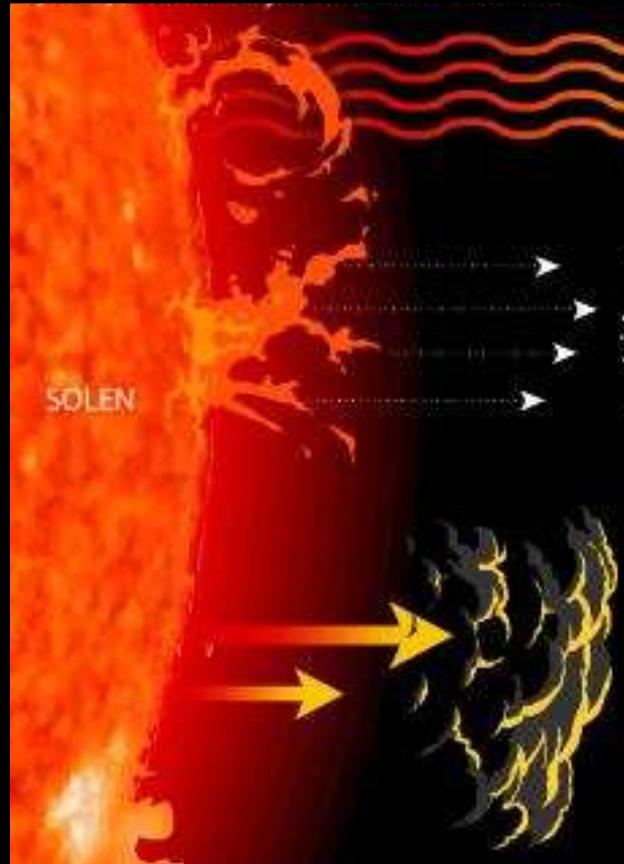
GPS viktig i moderne krigføring

SKYLAB - USA sin første romstasjon

Solen angriper!

En solstorm den
13. mars 1989 slo
ut strømmen i
Quebec, Kanada

Kostnad:
1 milliard kr

1-2 September 1859: Den perfekte solstorm

Stirling, Skottland

Luceville, Kanada

Stockholm, Sverige

2
0
0
3

Anchorage, Alaska

California

Fairbanks, Alaska

COPYRIGHT CALVIN W. HALL
WWW.CALVINSHALLPHOTO.COM

© 2003 Thad V'Soske

Satellitt slått ut av solstormen

Den gigantiske solstormen har nettopp truffet oss. En satellitt er slått ut og det er kraftig nordlys i California.

Solstorm stogga anleggsarbeid

Dei kraftige eksplosjonane på Sola førte i går til full stogg i anleggsarbeidet på riksveg 5 mellom Førde og Florø.

Dei magnetiske solstormane slo nemleg ut GPS-mottakarane som anleggsarbeidarane brukar til å navigere etter. Dermed hamna anleggsarbeidarane bokstavleg talt på ville vegar.

30. Oktober 2003

Aftenposten

Solstorm ga strøm av UFO-meldinger

Den voldsomme stormen som herjer på Solen førte natt til torsdag til en bølge av UFO-meldinger i Tyskland.

... rapporter om underlige himmelfenomener.

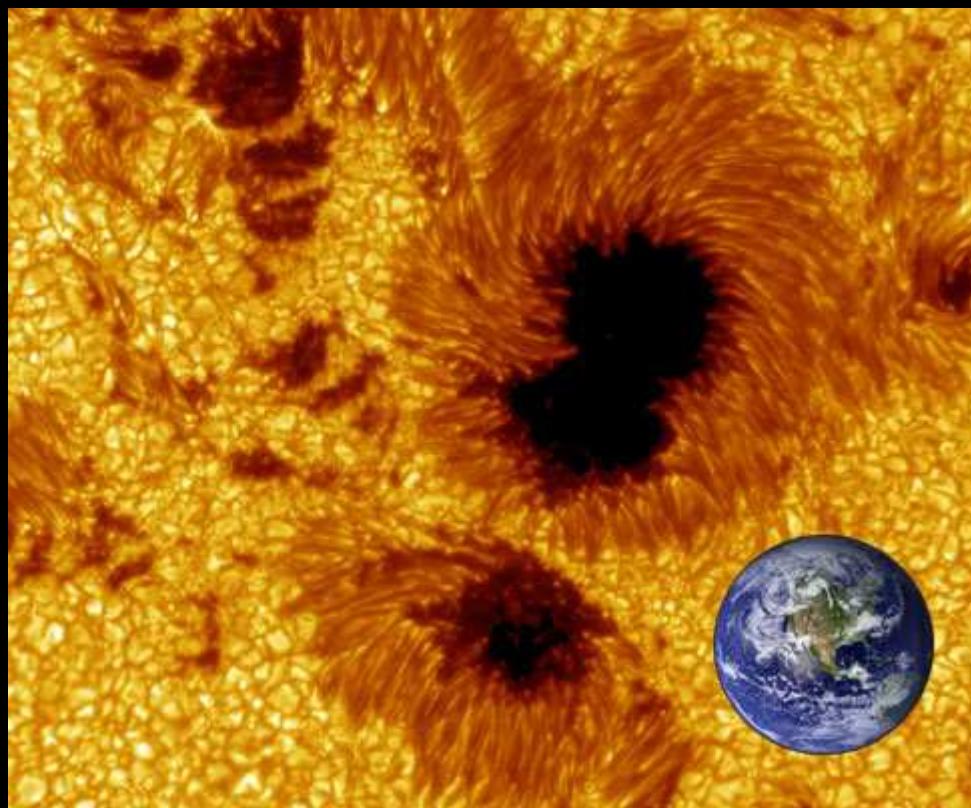

SYDKRAFT: Solstorm kan ha forårsaket strømbrudd

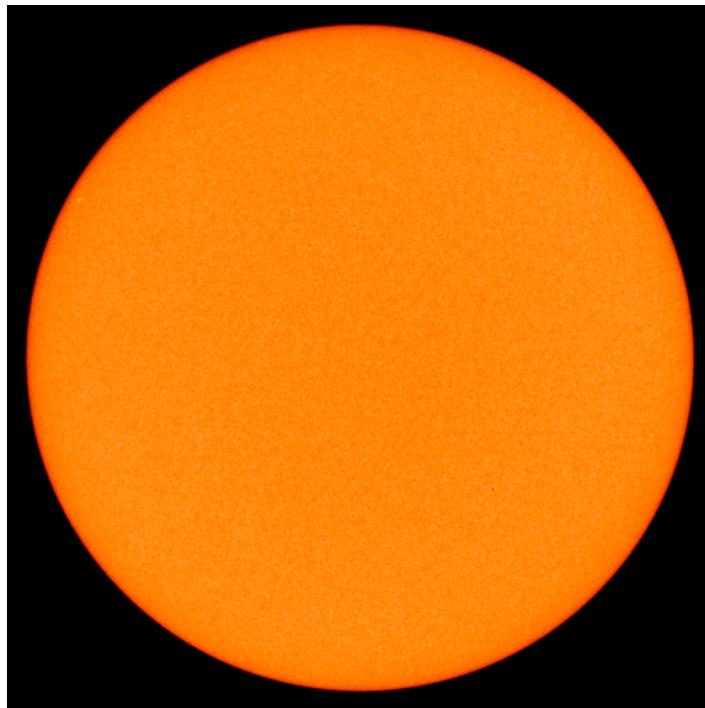
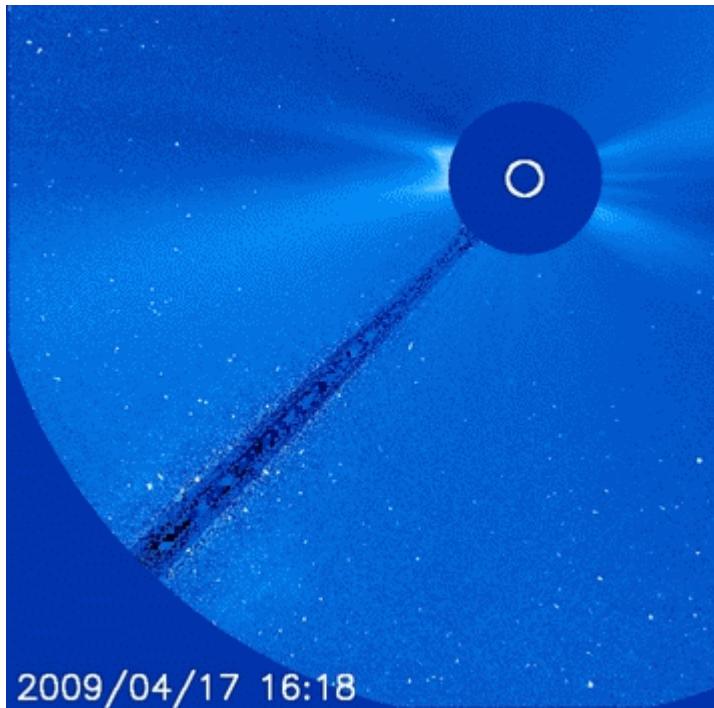
Solstormene som har herjet de siste dagene kan ha forårsaket strømbruddet som rammet 50.000 i Sør-Sverige torsdag kveld.

<http://spaceweather.com/>

EXPLOSION ON THE SUN: A billion-ton cloud of hot magnetized gas has just left the sun. The Solar and Heliospheric Observatory (SOHO) recorded the explosion at the end of the day on April 17th.

The bright coronal mass ejection (CME) is not heading for Earth, so there will be no geomagnetic effects from the explosion. But it does remind us that sunspots are not required for solar activity.

Roar Hansen, Bergen

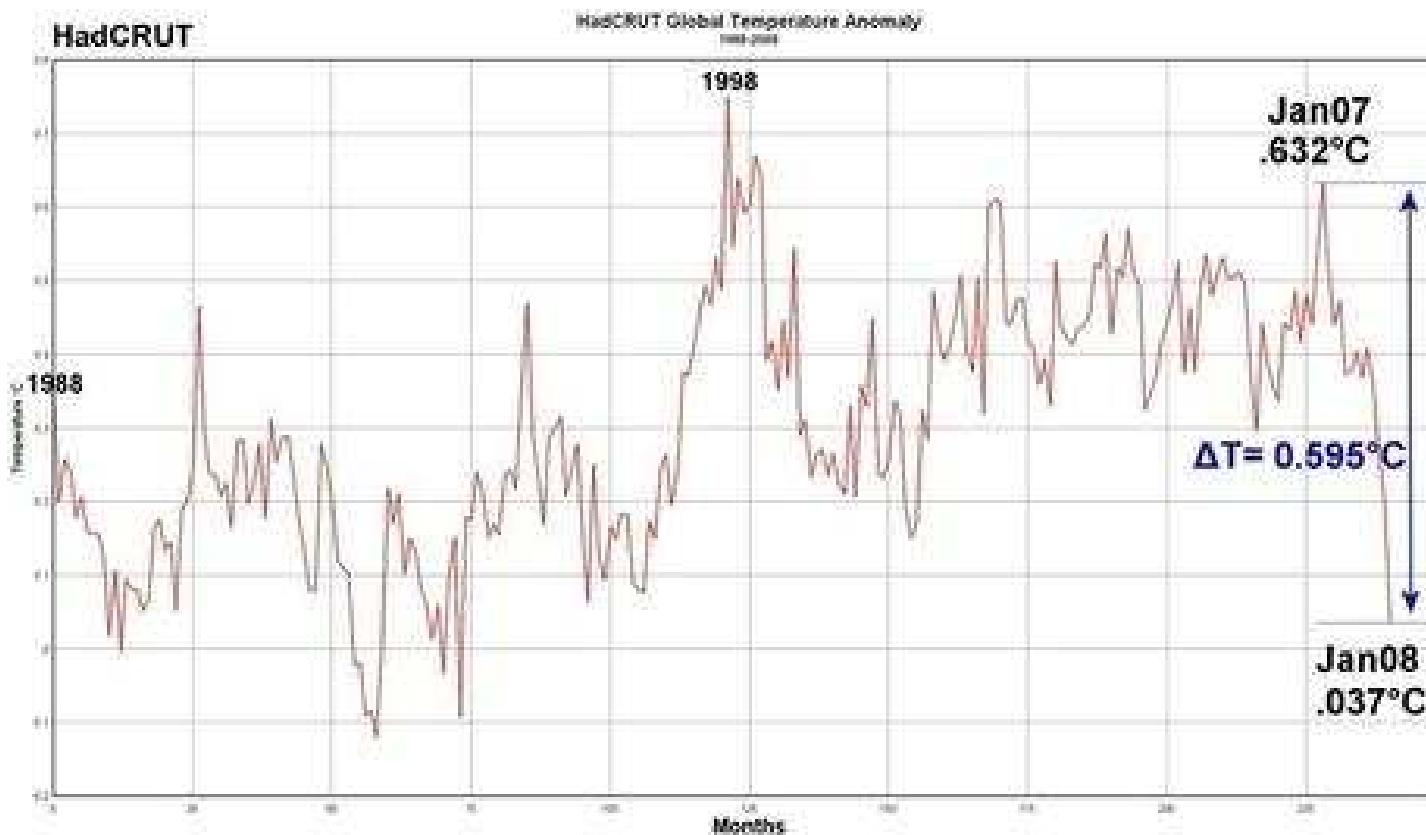

2001/03/29 09:36 UT

Verden er blitt kaldere

Jordkloden har ikke vært kaldere siden 1994, viser nye tall. Det siste året har temperaturen falt raskere enn noen gang i før moderne tid.

Året da Bergen var varm og verden kald

Mens 2008 ble nest varmest i Bergen på hundre år, var det kjølig på verdensbasis. Det betyr ikke at den globale oppvarmingen har stanset.

Takk for oppmerksomheten 😊

